

Norsk Hjortesenter
www.hjortesenteret.no

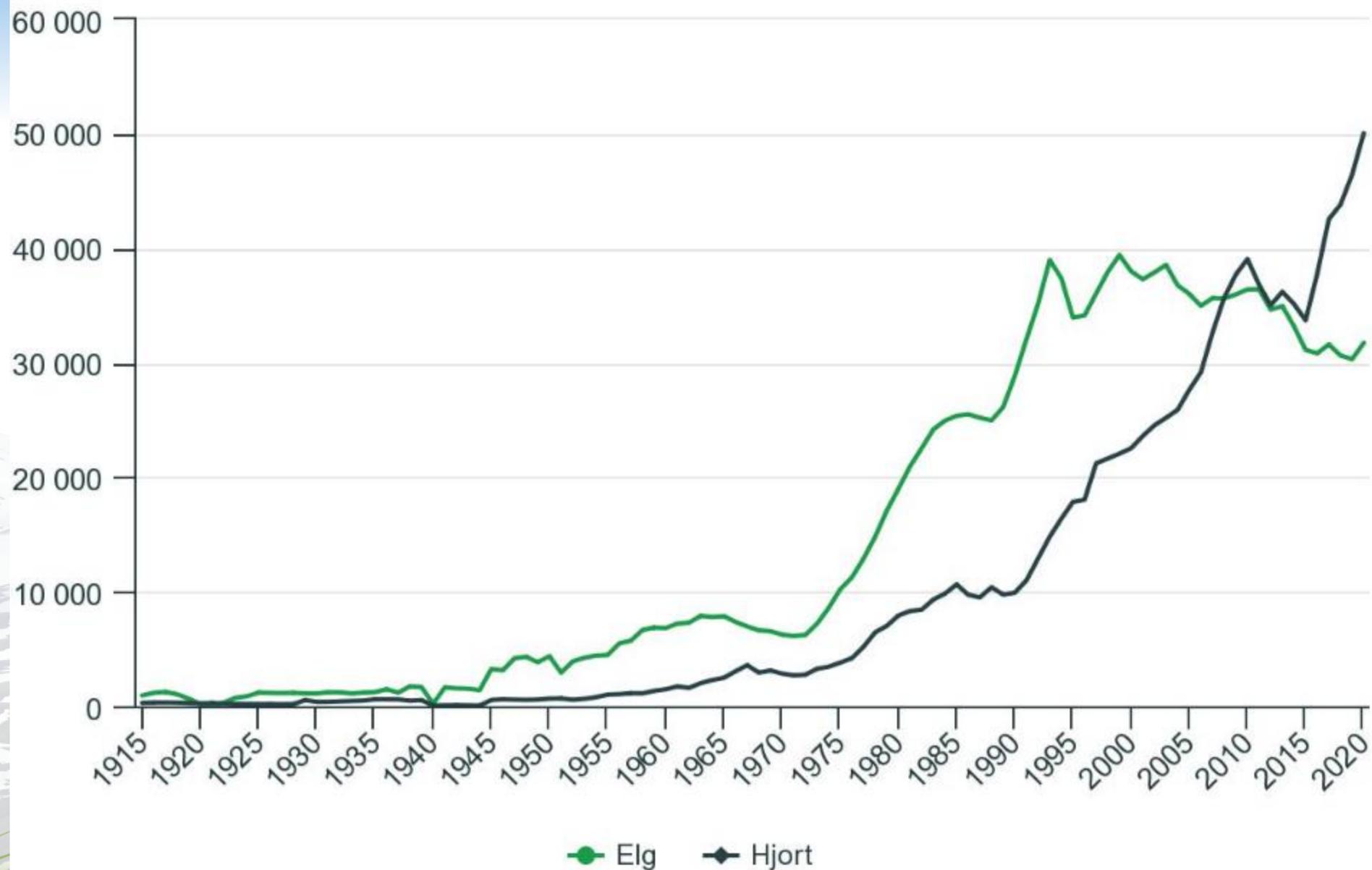
Tilbod frå Norsk Hjortesenter

- Kurs i hjorteoppdrett – på Svanøy
- Feltkontrollørkurs
- Slaktekurs – videoar på youtube
- Parteringskurs – videoar på youtube
- Spekepølsekurs - tradisjonell metode
- Framlegg til kommunale mål
- Framlegg til bestandsplanar
- Fagforedrag
- Faglege utgreiingar og tilrådingar for ulike tilhøve

ELG vs HJORT

	HJORT	ELG
Leveområde	Skog	Skog
Bestandsstørrelse	Basert på usikre estimat	Relativt nøyaktige tellinger
Sosialitet	Familiegrupper	Solitær
Alder ved kjønnsmodning	1,5	1,5
Drektighetstid	8 måneder (232 dager)	8 måneder (234 dager)
Hunndyras reproduksjonslengde	1 kalv 12 – 14 år	1 – 2 kalver 12 – 14 år
Kalving	Primo juni	Mai/juni
Gevir felling	Fra medio mars	Desember/januar
Feiing av gevir	Fra medio august	Fra medio august
Voksen bukk/okse	9 – 12 år	7 – 9 år

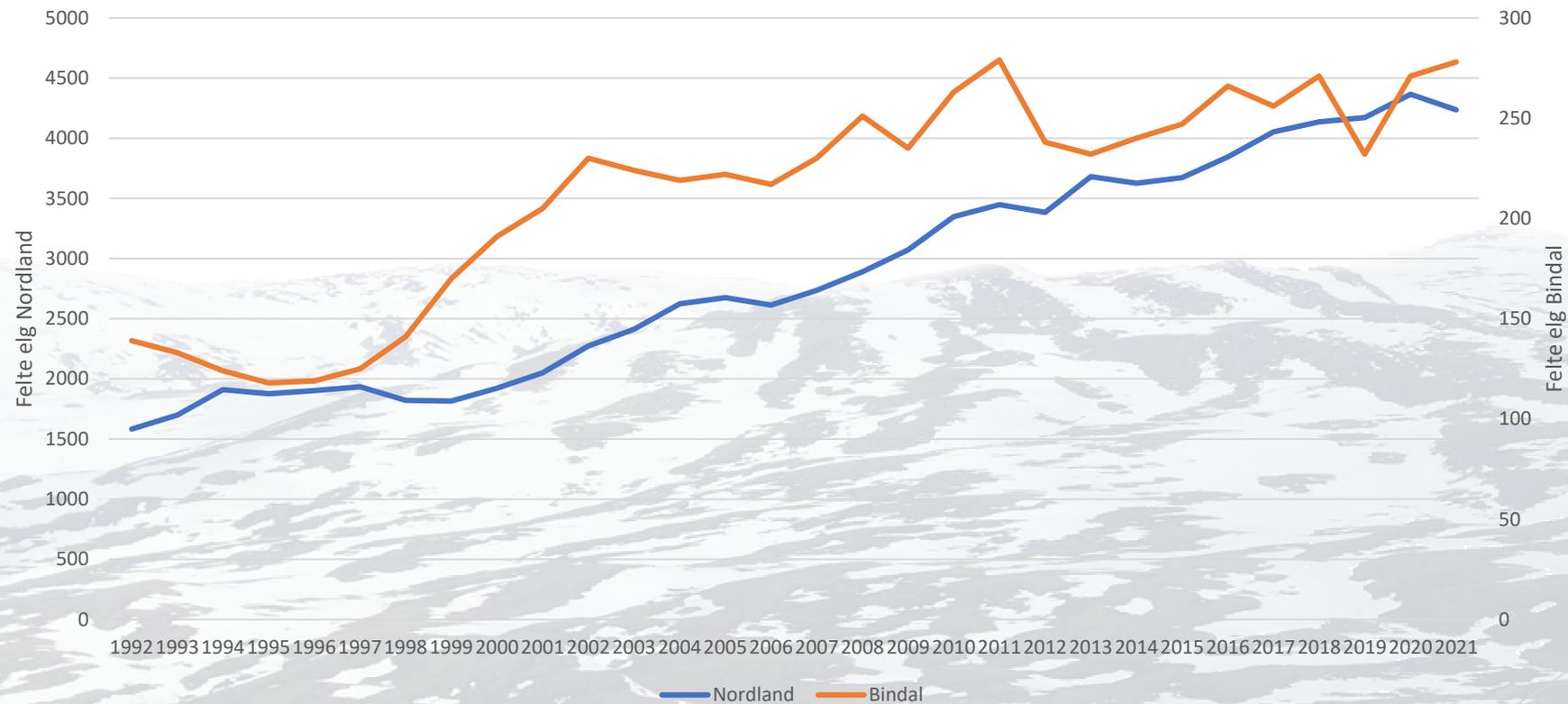
Figur 1. Felte elg og hjort i Norge. 1913–2020

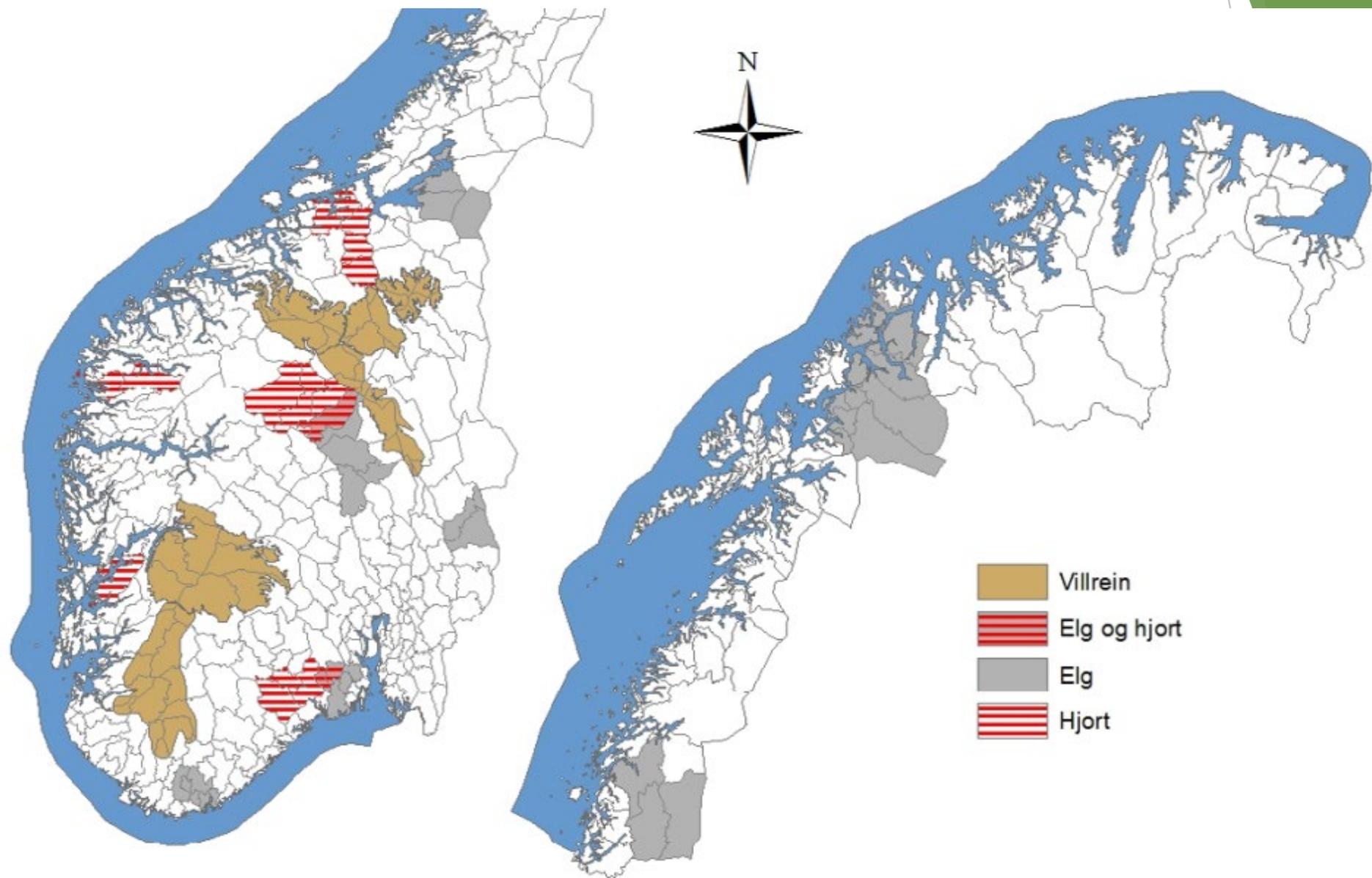
Kilde: Elgjakt og Hjortejakt, Statistisk sentralbyrå.

Fellingsstatistikkar

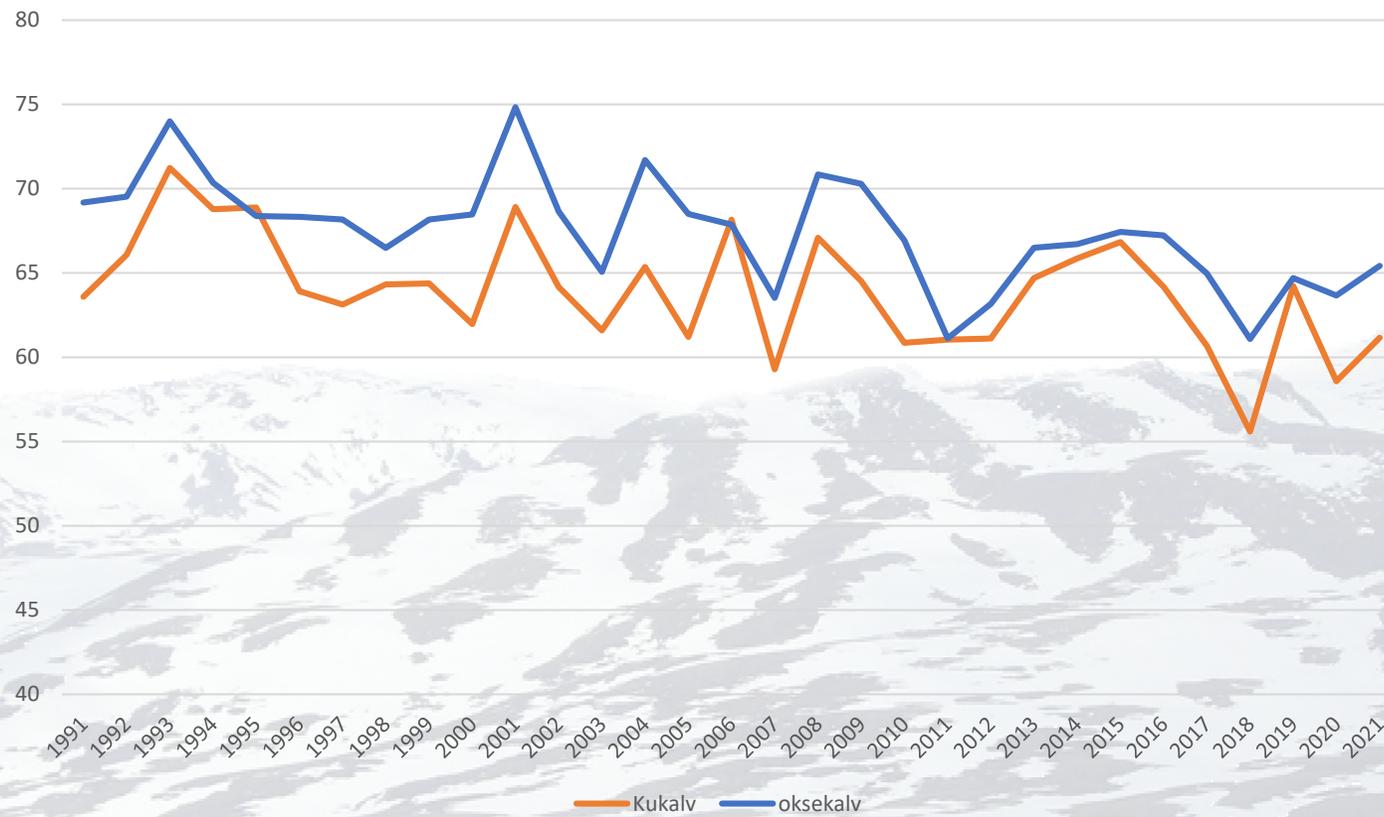
Felte elg 1992 - 2021

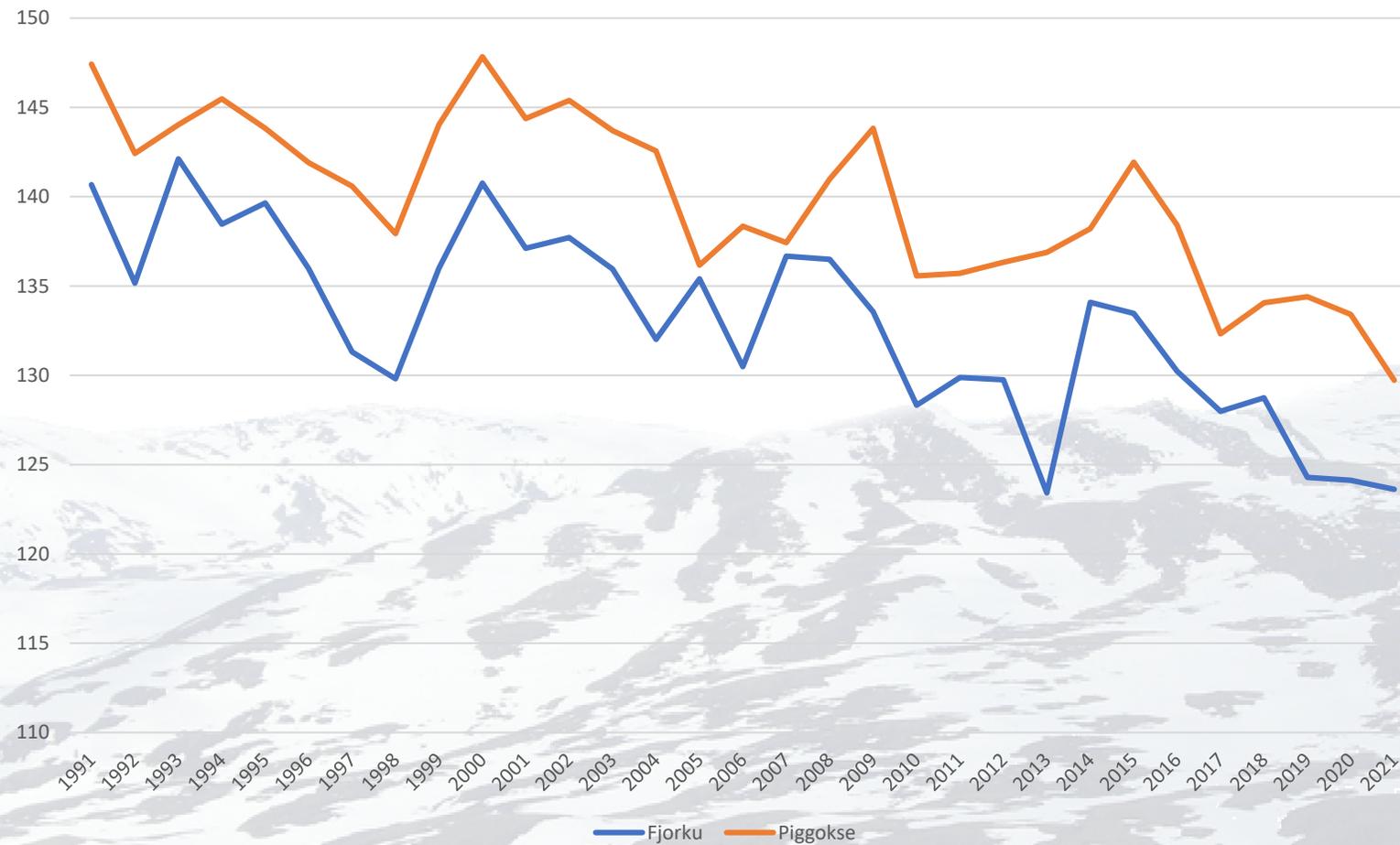
Overvåkingsprogrammet for hjortevilt

Gjnsn slaktevekt kalvar - Norland

Gjennsnittslaktevekt ungdyr - Nordland

Utfordringar for elgbestandane i Norland

- ▶ Låg gjennomsnittsalder på dei vaksne dyra
- ▶ Skeiv kjønnsfordeling med stor overvekt av hodyr
- ▶ Særs lite vaksne (7 - 9 år) oksar i bestandane
- ▶ Minkande slaktevekter
- ▶ Mindre robuste kalvar - dårlegegare vinteroverleving
- ▶ Mykje unge dyr i bestandane - ustabil reproduksjon

Betydinga av vaksne oksar i bestandane

- ▶ Kamp om kyrne - kan velge partner
- ▶ Dei «beste» oksane får spreidd sine gener
- ▶ Kyrne er primært ute etter stor og dominerande okse
- ▶ Store dominerande oksar kan framskande brunst hos kyrne
- ▶ Tidlegare paring - tidlegare kalving
- ▶ Store kalvar født tidleg - meir robuste - større overleving

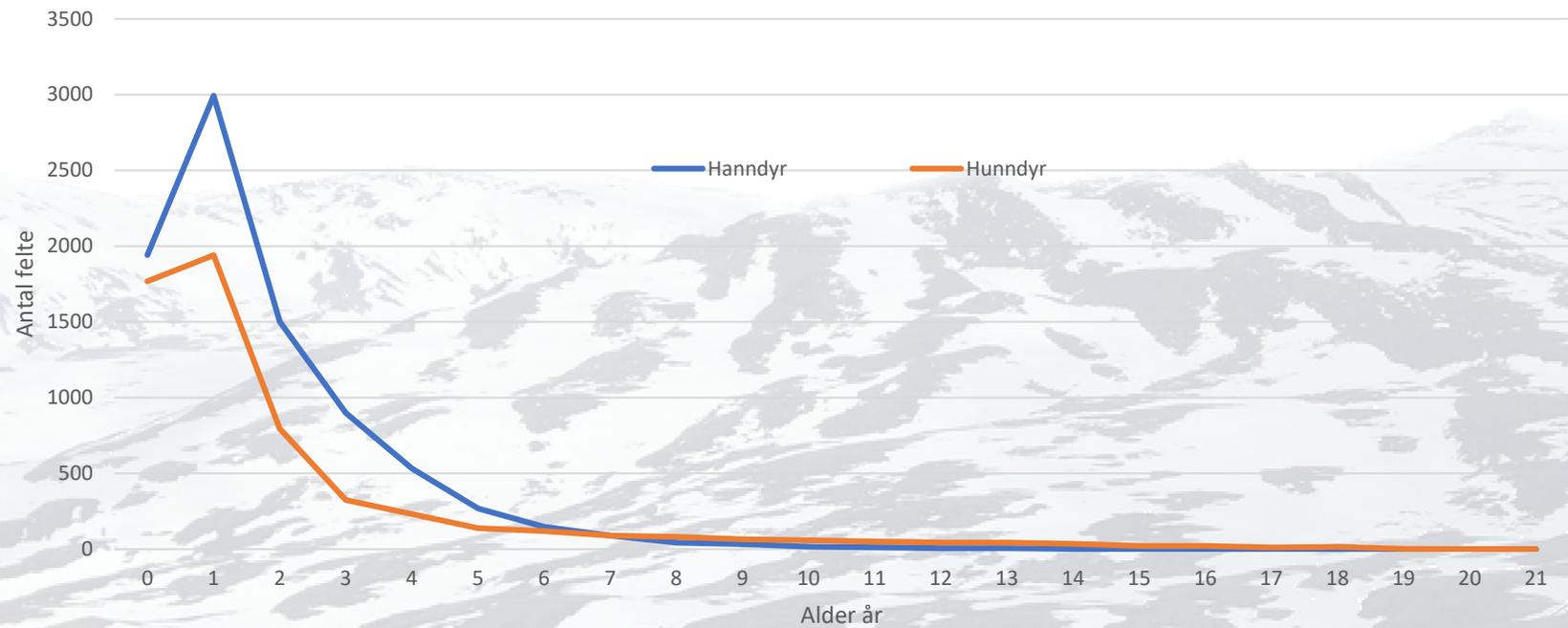
Kan vi påvirke elgbestandane

- ▶ Dei fleste dør av ei kule
- ▶ Jegerane bestemmer såleis kva som går igjen i skogen
- ▶ Jaktuttak kan påvirke bestandsstruktur og arvelige eigneskapar langt raskare enn ved naturleg seleksjon i inntakte økosystem
- ▶ Må ha fokus på kvalitet framfor kvantitet
- ▶ Må ta ut meir av tilveksten og mindre av kapitalen
- ▶ Kanskje ikkje alltid dei rette dyra som fell?
- ▶ Krev samordna forvaltning for større område

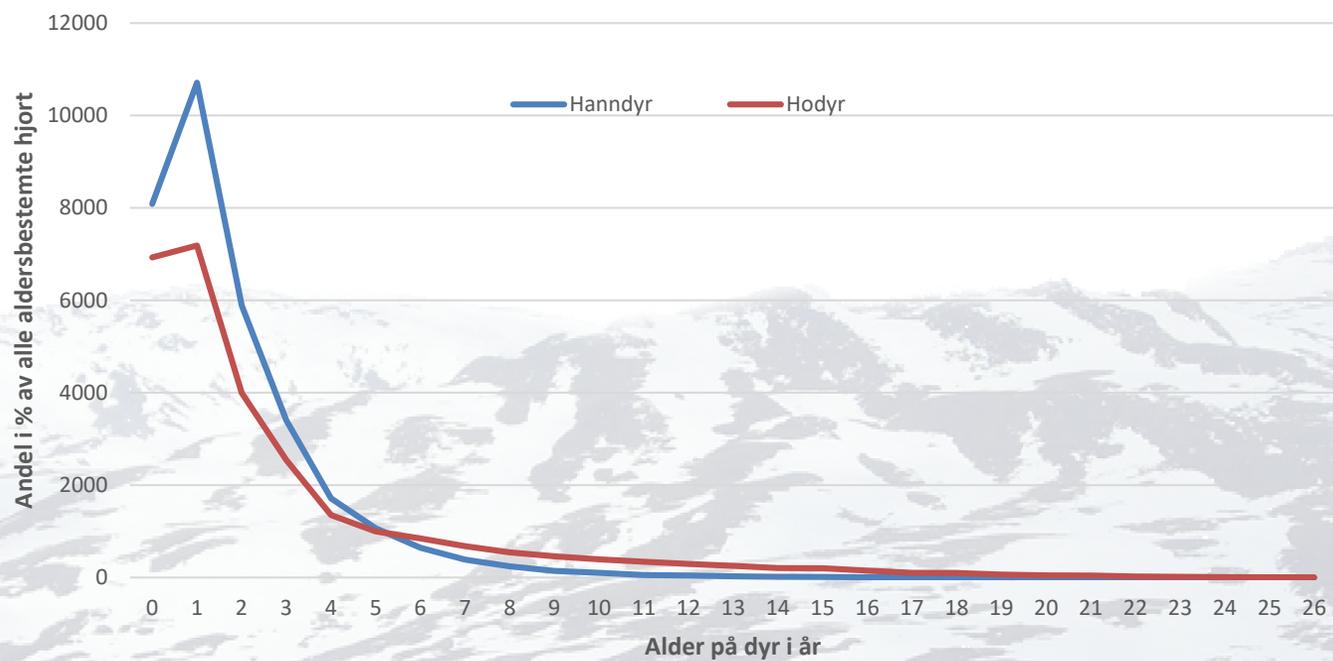

Kvifor har det blitt slik

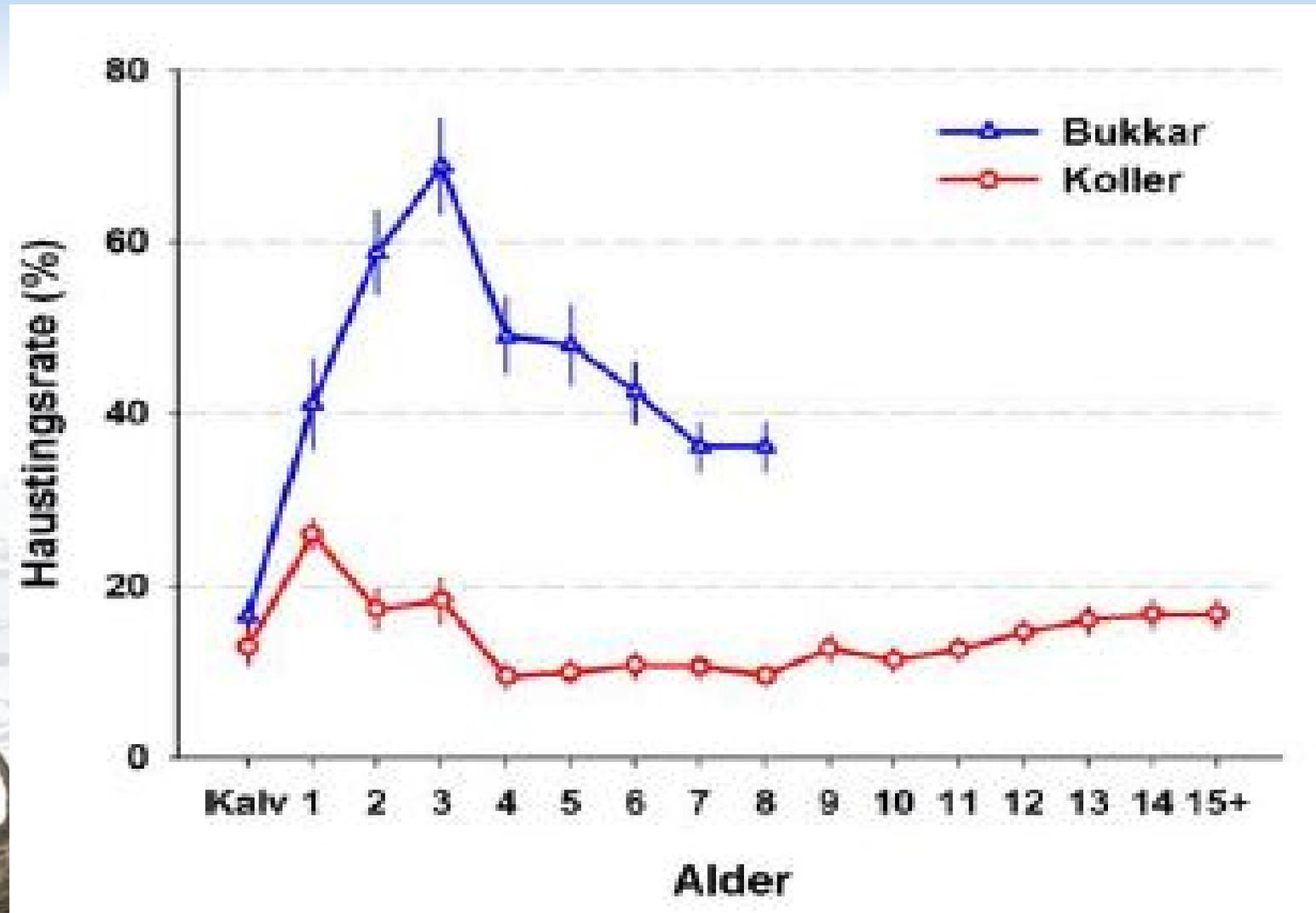
Aldersfordeling 14.366 felte elg Norland 1991 - 2021

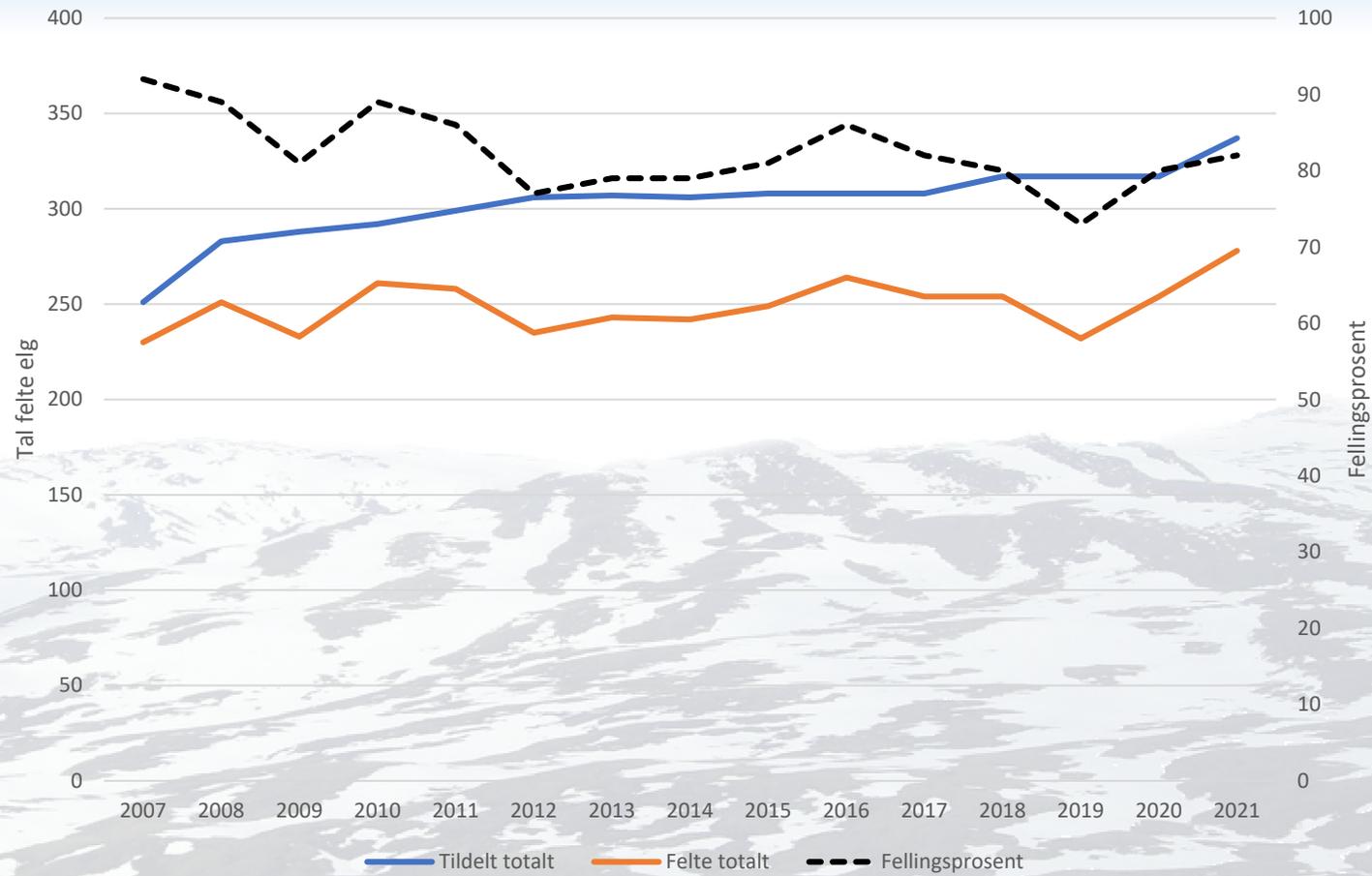
Aldersfordeling på 60 322 aldersbestemte hjort i Bremanger, Flora, Gloppen og Stryn 1991 - 2021

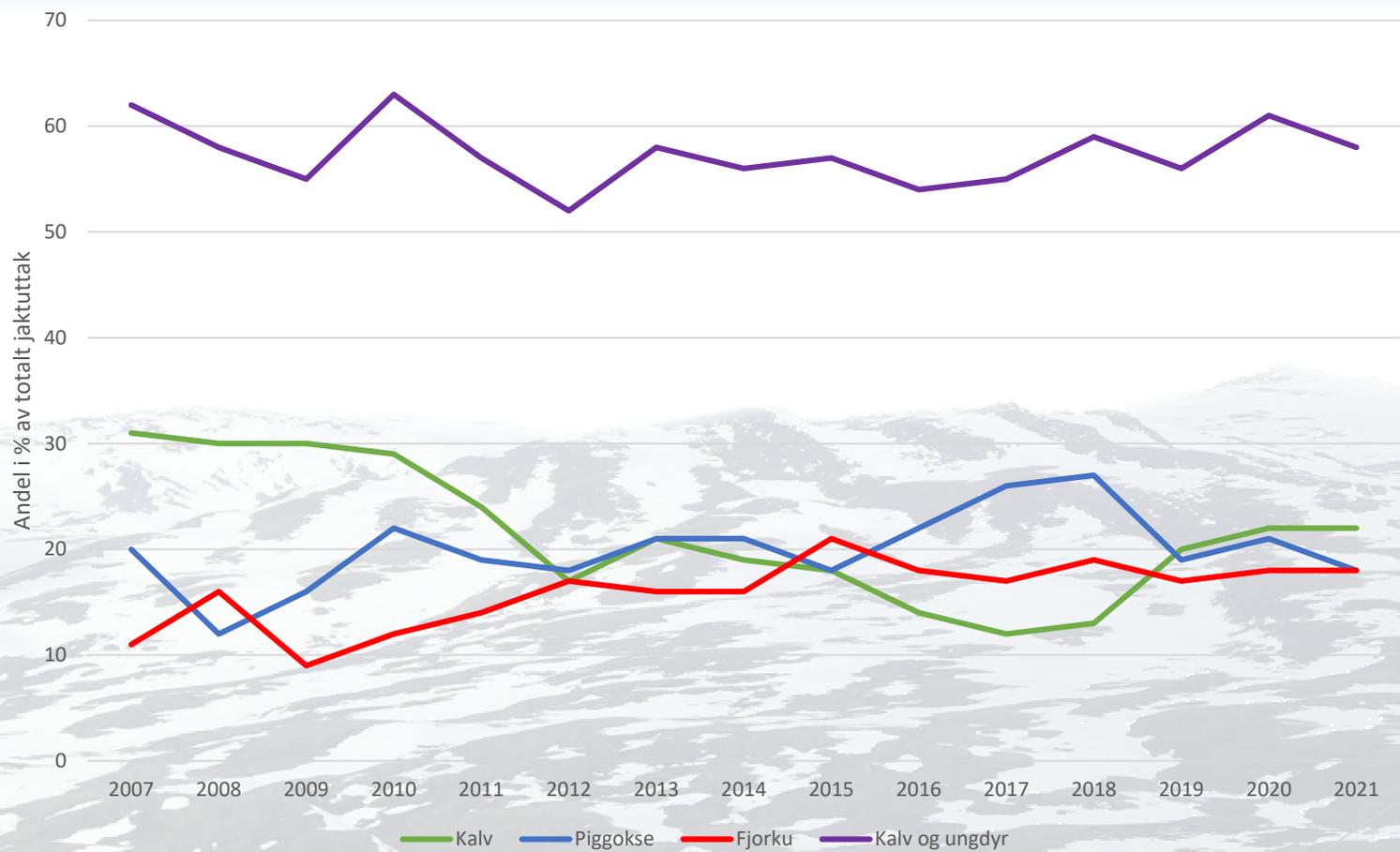
Jakttrykk ulike årsklassar Sogn og Fjordane

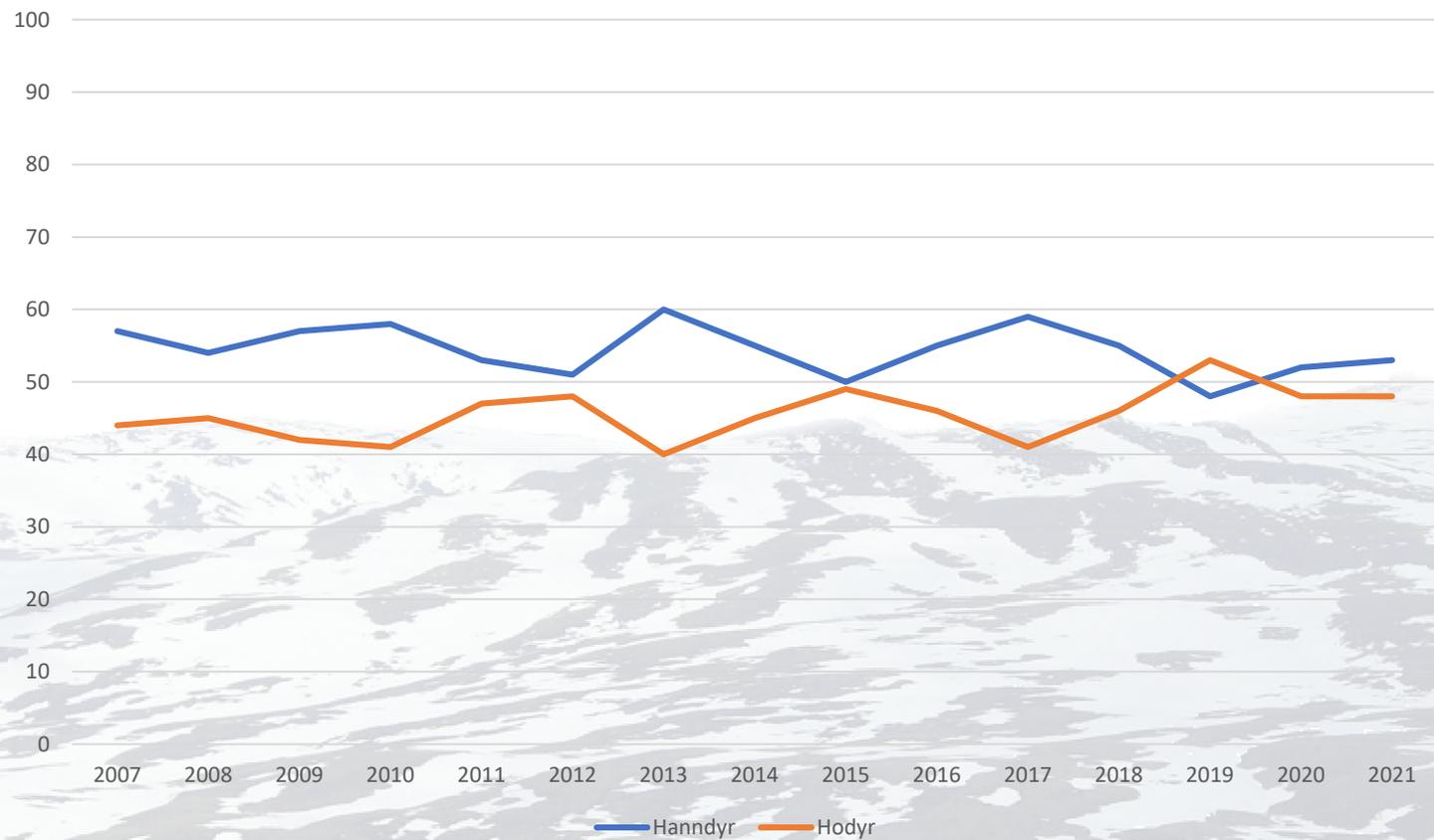
Tildelte og felte elg - Bindal

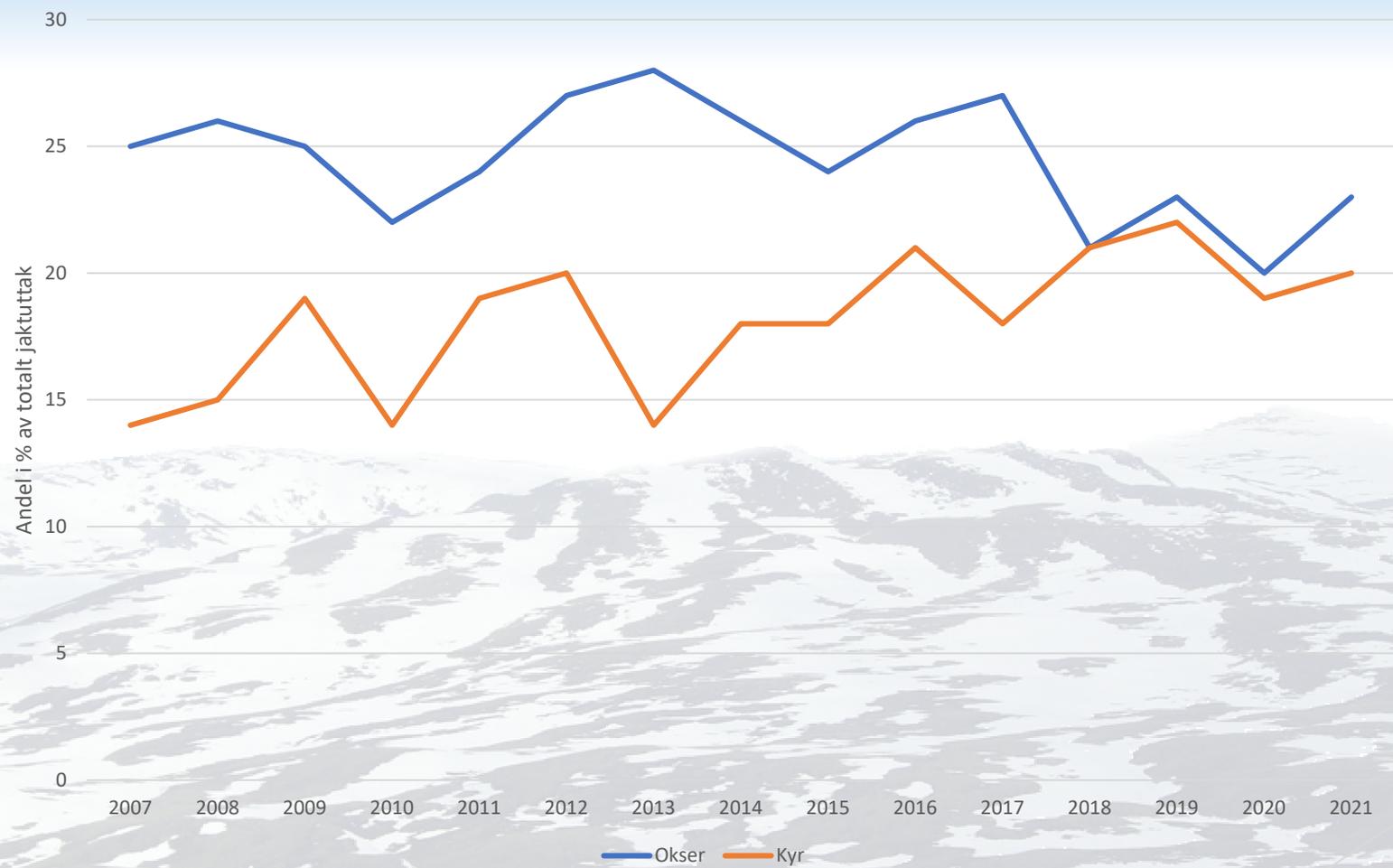
Kalv og ungdyr i jaktuttak Bindal

Kjønnsfordeling samla jaktuttak - Bindal

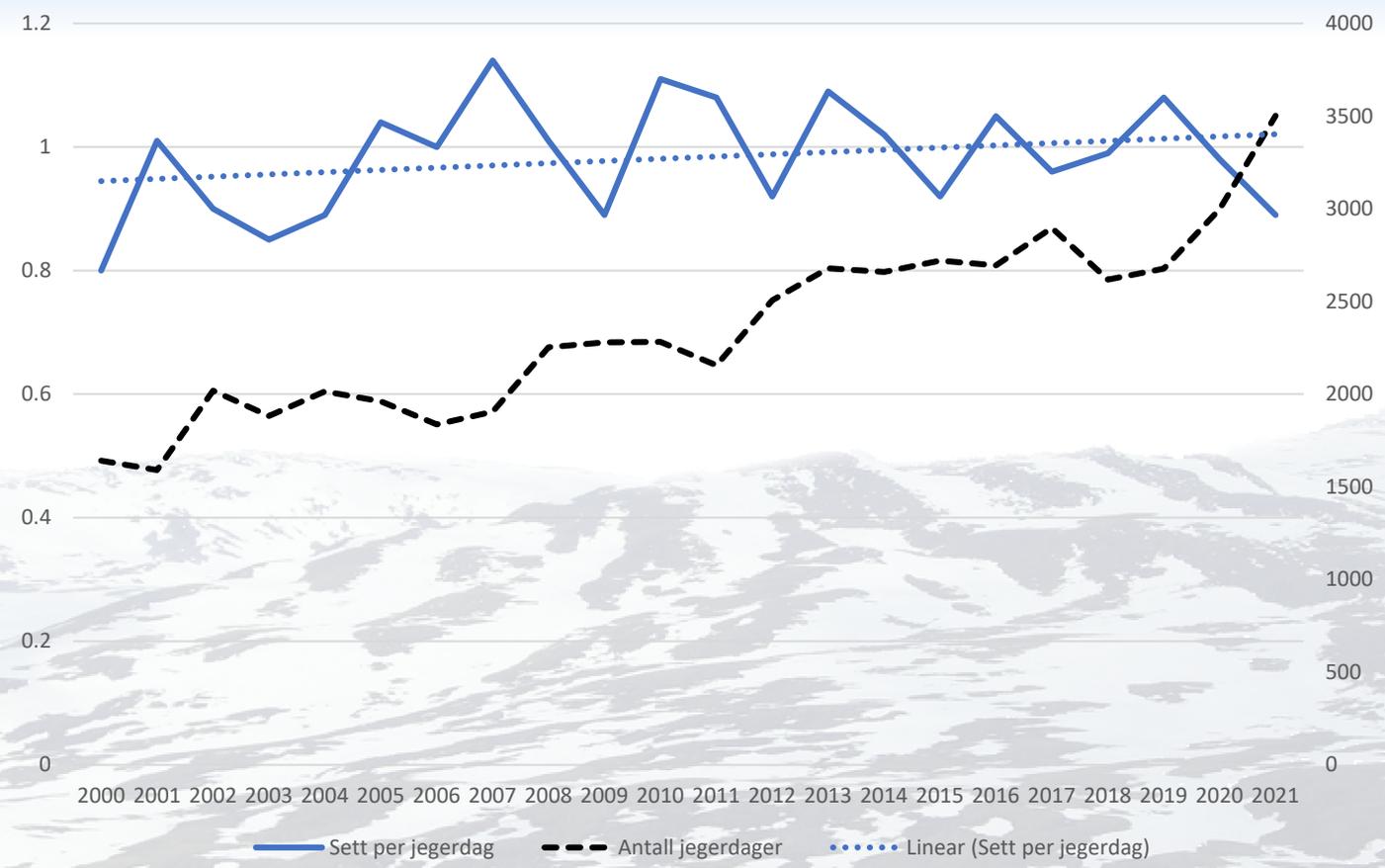
Eldre dyr i jaktuttak - Bindal

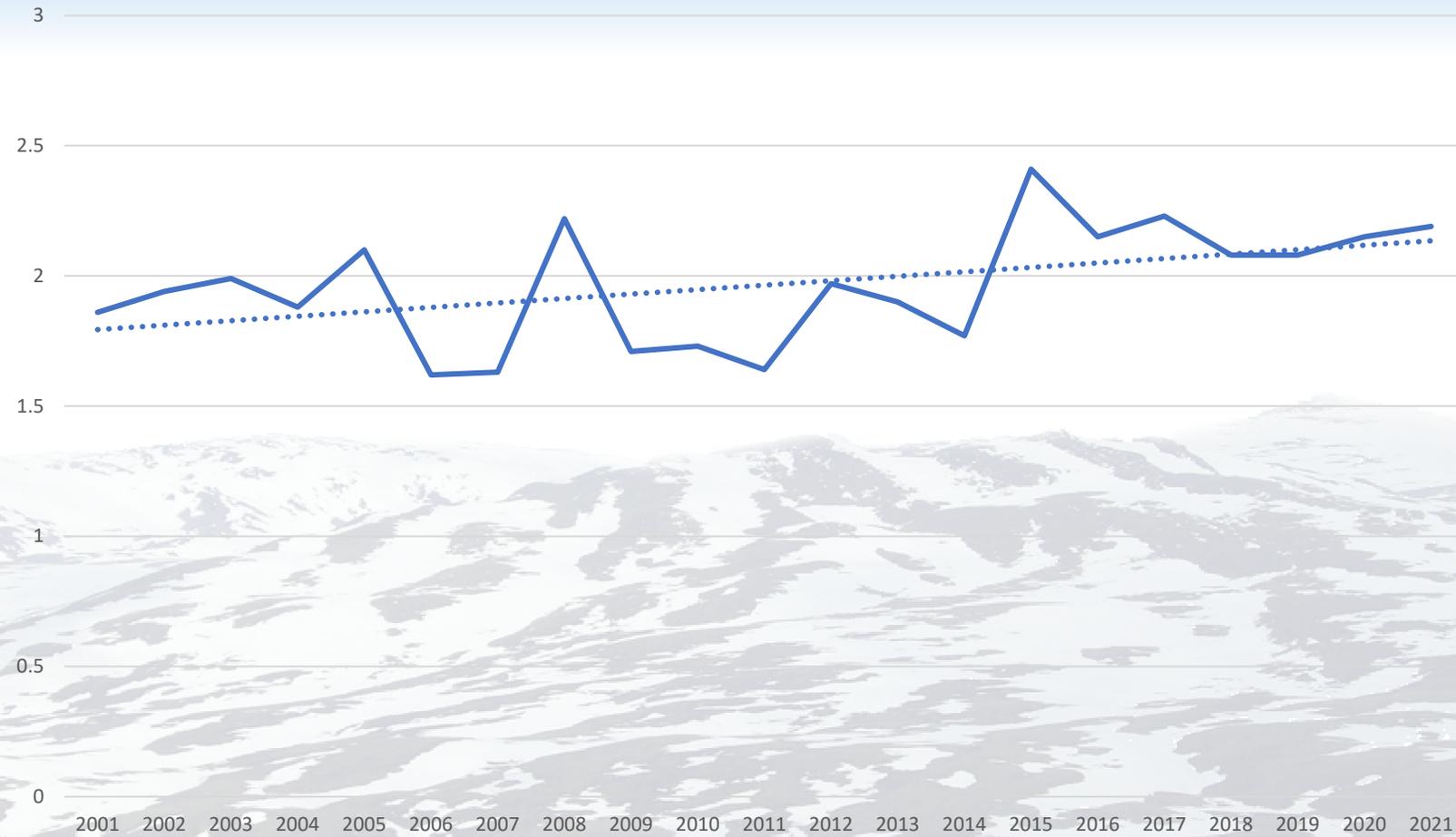
Bindal kommune

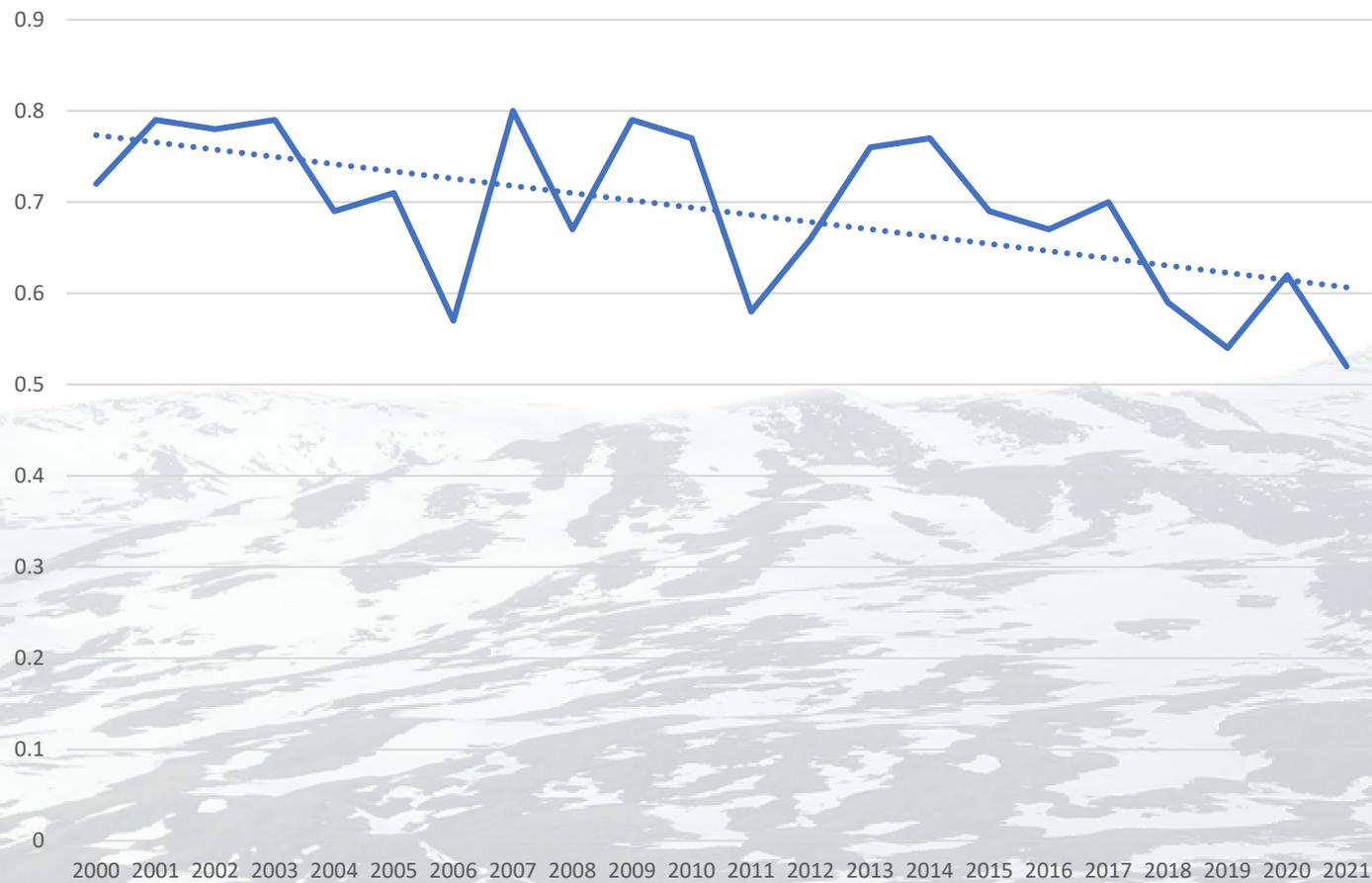
Sett elg pr jegerdag - Bindal

Sett ku per okse

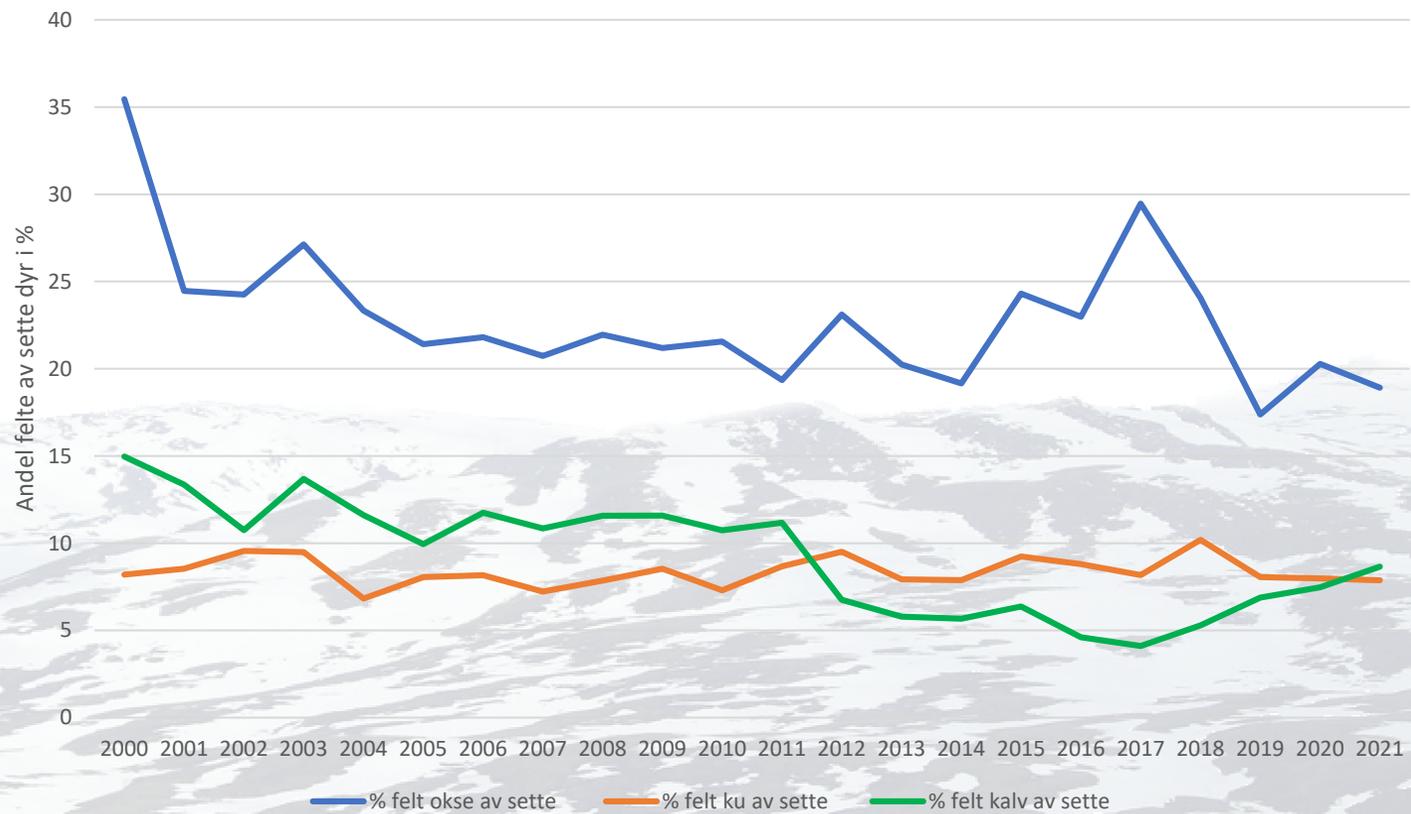
Sett kalv pr Ku

Sett kalv pr kalvku

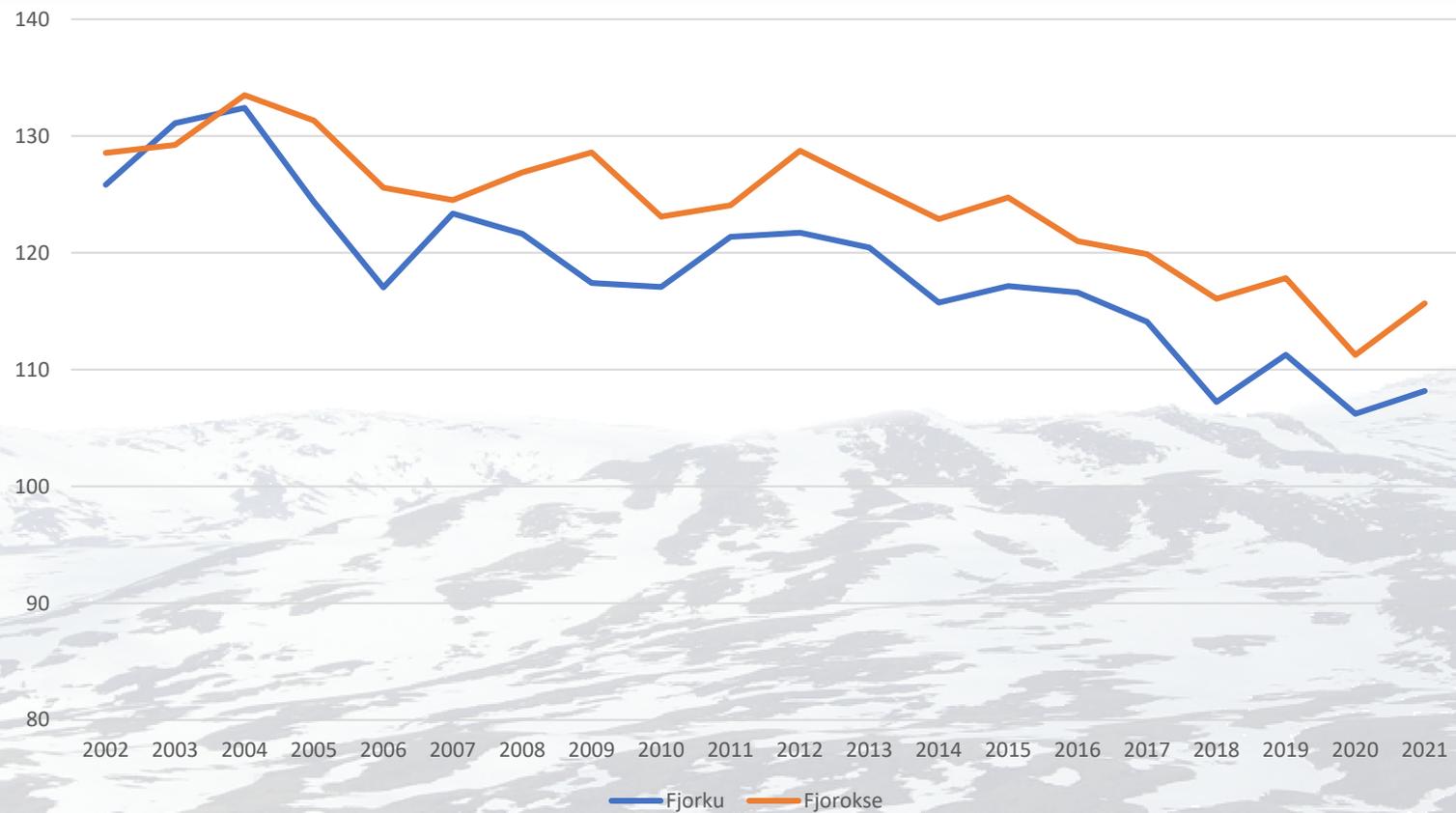
Jakttrykk

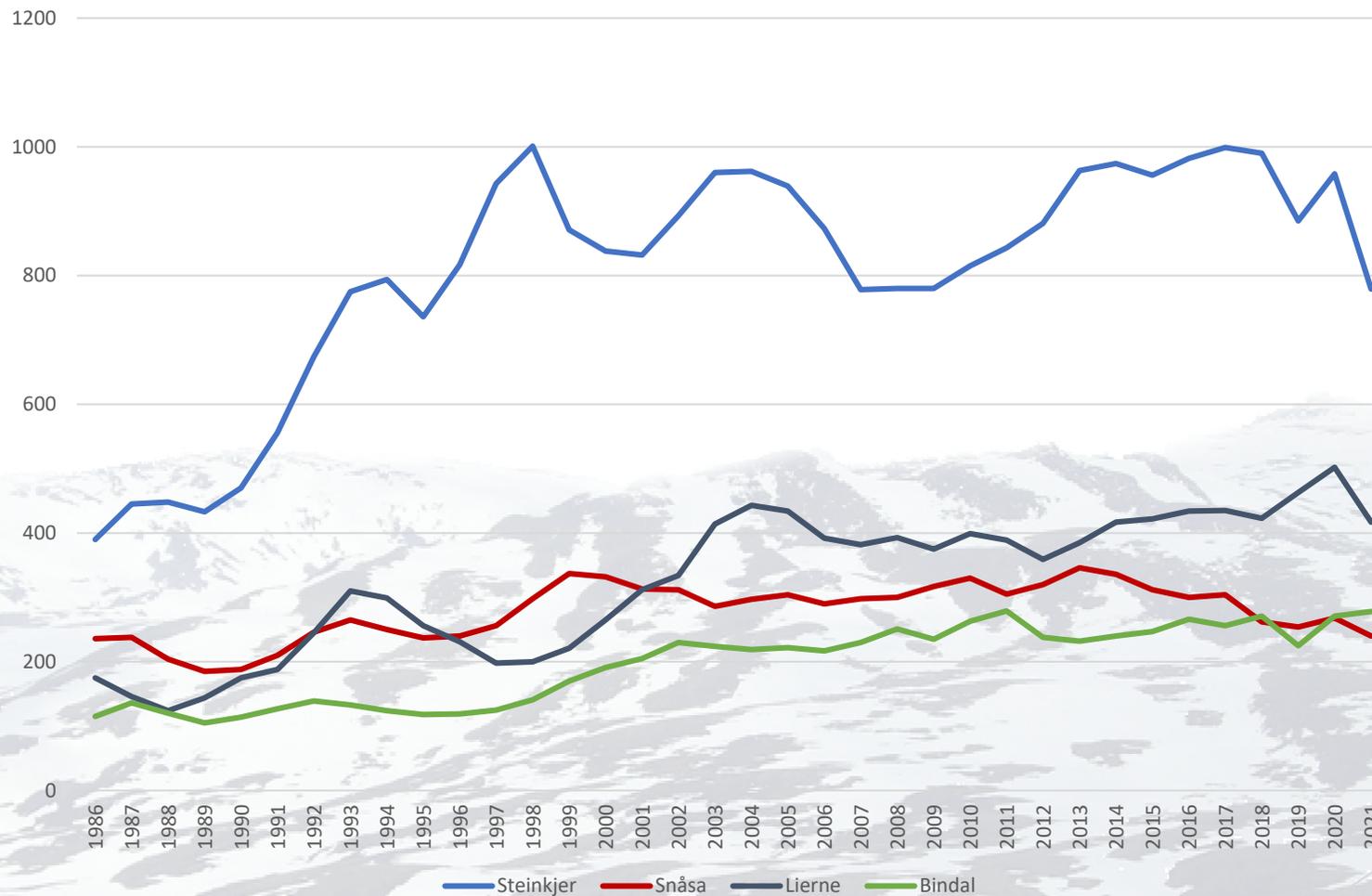
Gjnsn slaktevekt kalv - Bindal

Gjnsn slaktevevter for ungdyr - Bindal

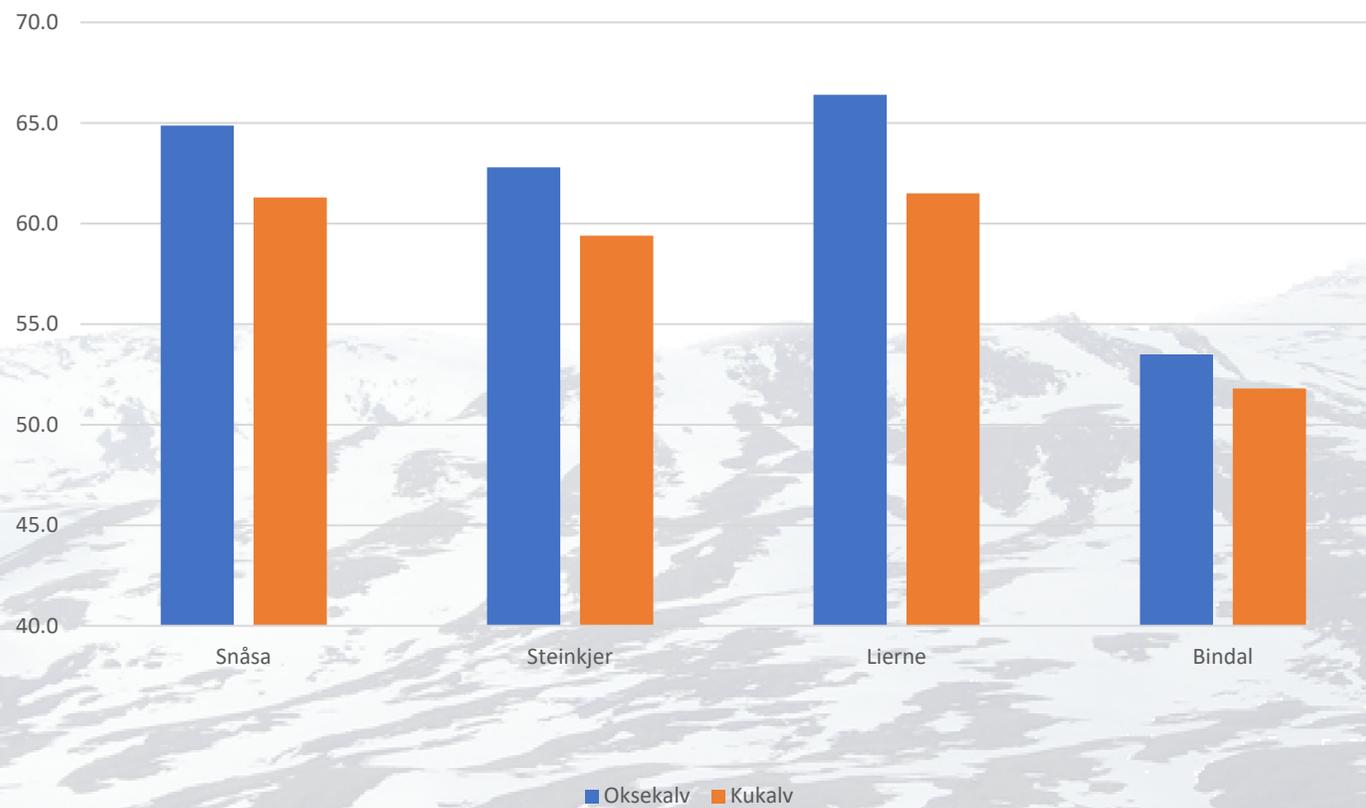
Felte elg 1986-2021

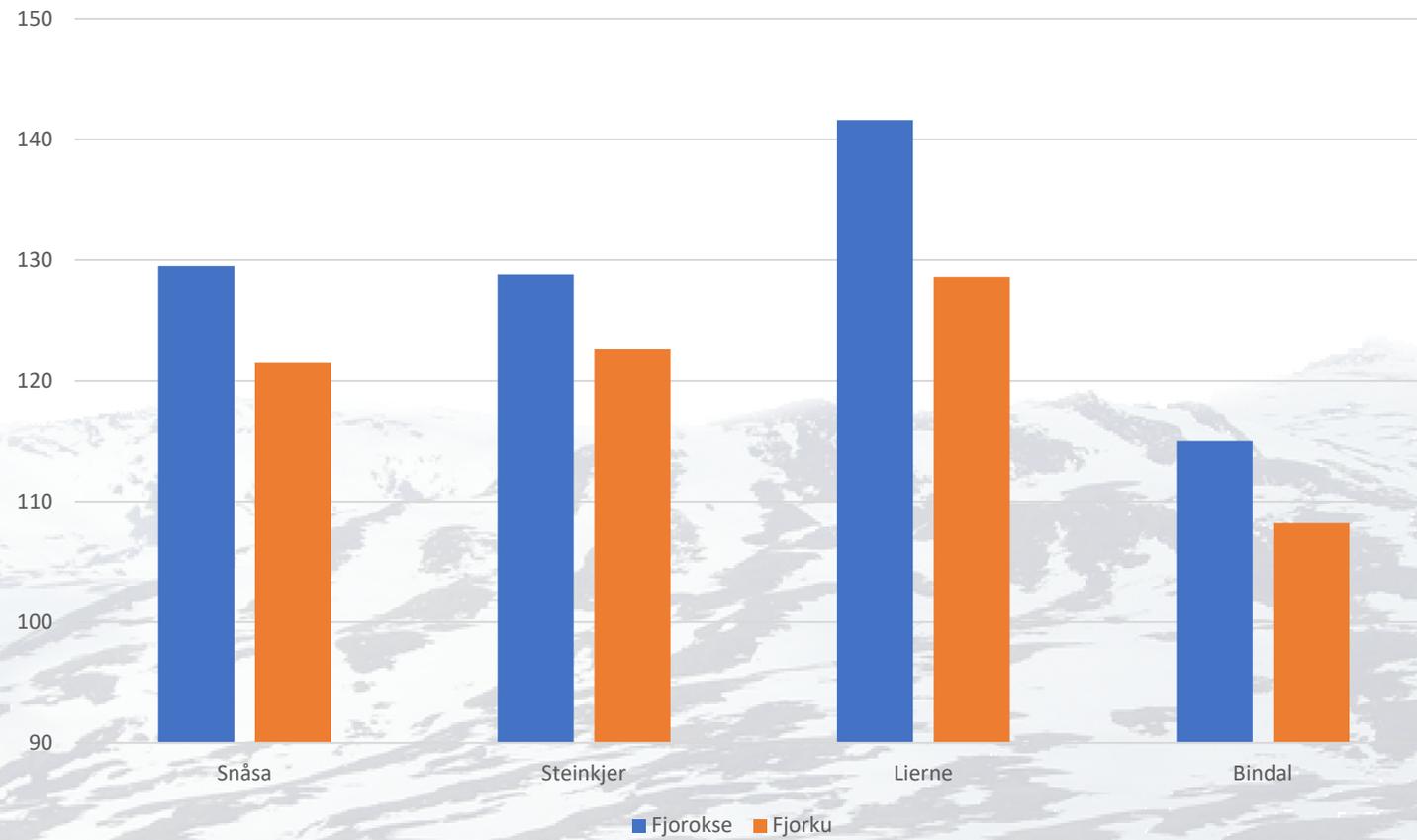
Litt tilfeldig samanlikning

Kommune	Areal dekar	Felt elg 2020	Areal pr felt elg
Steinkjer	1937000	958	2022
Snåsa	2145000	268	8004
Lierne	2630440	502	5240
Bindal	1192000	254	4693

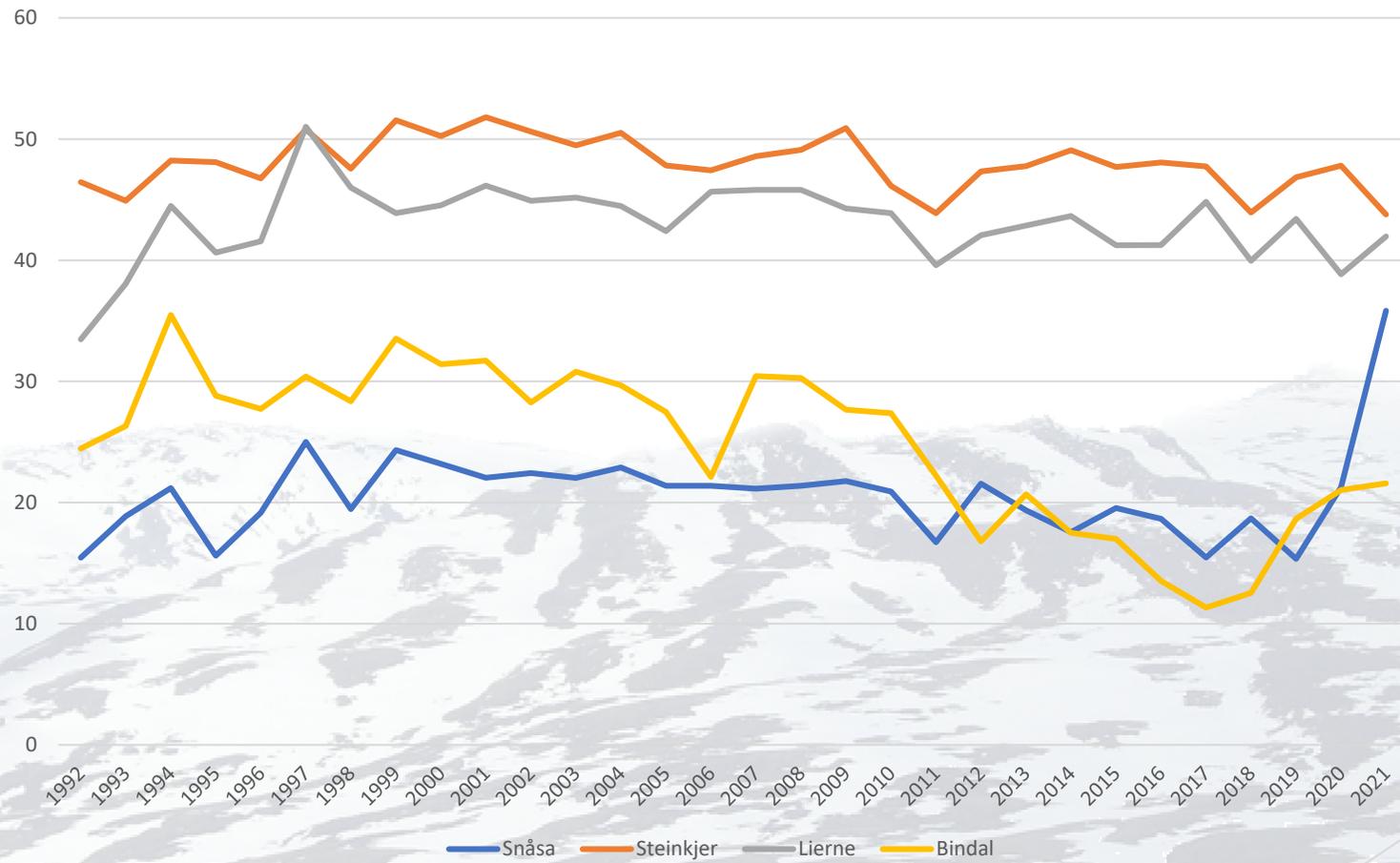
Gjennslaktevokter 2018-2020

Gjennslaktevokter 2018-2020

Andel kalv i jaktuttak

Kva påverkar så kalvevektene ?

- Kalvingstidspunkt
- Alder på produksjonsdyra
- Andelen eldre bukk i bestanden
- Beitekvalitet/konkurransen
- Vær/klima – årlege variasjonar
- Arv/genetikk – på lengre sikt

«Naturlege» bestandar i inntakte økosystem

- ▶ Kalvar :
 - ▶ størst dødeligheit blant kalvar
 - ▶ lågast på rangstigen i høve mat.
 - ▶ «Unaturlig» med mykje kalv i vinterbestaden
- ▶ Kan nesten skyte ubegrensa med kalv
- ▶ Bukkar/oksar
 - ▶ minst utsett for predasjon
 - ▶ øvst på rangstigen i høve mat.
 - ▶ mest ettertrakta jaktobjekt
 - ▶ kan ha stor dødligheit i strenge vintrar
- ▶ Vi må skyte mindre bukk/okse enn vi har gjort

Oppsummert for Bindal

Bestandsutvikling

- ▶ Svak vekst i bestanden
- ▶ Færre oksar pr ku
- ▶ Færre kalvar pr ku
- ▶ Færre kyr med tvillingkalv
- ▶ Slaktevekter går nedover

Årsak/tiltak for å endre

- ▶ Lav andel kalv og ungdyr i uttak
- ▶ Overvekt av hanndyr i uttak over tid
- ▶ Truleg låg gjsn alder i bestand
- ▶ Bør auke andel kalv og ungdyr i uttak
- ▶ Bør ha ei overvekt av hodyr i samla uttak

Gjør det enkelt !

Skyt mer kalv

Skyt mindre bukk/okse

Skyt mindre spissbukk/pigggokse

Økt gjennomsnittsalder

Bedre kjønnsbalanse

Stabil reproduksjon og god kondisjon

«Kontrollerbare bestander»

Takk for meg !

